

MARIESTAD

GULLSPÅNG

ÄRENDE 4

Tjänstemannaskrivelse

Dnr: AN2014/00331

Sida: 1 (2)

Datum: 2014-11-14

Mariestads kommun
Tekniska förvaltningen/
Avfallsavdelningen

Kommunfullmäktige

Regional avfallssamverkan i kommunalförbund

Information

Avfallsavdelningen utreder efter beslut i kommunstyrelsen förutsättningar för ett samarbete med kommunerna Lidköping, Götene Gullspång och eventuellt fler intresserade. Samarbetet förutsätts drivas i ett kommunalförbund utifrån resultat av föregående utredning om samarbetsformer för avfallssamverkan.

Representant från kommunernas konsult, Miljö- och Avfallsbyrån ger fullmäktige information om innehållet i den pågående utredningen och hur arbetet förväntas drivas framåt och svarar på frågor.

Bakgrund

Många uppgifter inom avfallshanteringen tenderar att blir stora och investeringskrävande projekt. Branschen har under det senaste decenniet sett ökade krav från samhället genom lagstiftning, nya nationella miljömål och ny nationell avfallsplan. För att på ett effektivt sätt kunna svara upp mot krav och förväntningar och klara av att ta sig an olika utmaningar ser avfallsansvariga i kommunerna ett stort behov av en större samverkan för att lösa uppgiften.

Under våren år 2014 har avfallsavdelningarna i de fyra kommuner gjort en utredning om möjliga samarbetsformer inom avfallshandling. Resultatet visar att ett kommunalförbund ger de bästa förutsättningarna att hantera ett samarbete i dessa frågor. Kommunerna har med denna utredning som grund tagit beslut i respektive kommunstyrelse (Mariestad KS 2014/213, Gullspång KS2014/338) att ta fram ett underlag för beslut om att samverka i ett kommunalförbund för avfallshandling.

Underlag

Se bifogat informationsmaterial.

Annika Kjellkvist
Avfallschef

DATUM
2014-11-12

Regional avfallssamverkan för hållbar utveckling

Samhällets krav och förväntningar på kommunernas avfallshantering ökar ständigt, till följd av bl.a. ändrad lagstiftning, nya nationella miljömål och en ny nationell avfallsplan. För att på ett effektivt sätt kunna svara upp mot krav och förväntningar och ta sig an olika utmaningar förbereds nu för bildande av ett kommunalförbund med ansvar för avfallsfrågor i Gullspång, Götene, Lidköping och Mariestad.

Stora utmaningar för kommunerna

Bland de gemensamma utmaningar som kommunerna står inför märks särskilt:

- Att införa **matavfallsinsamling**. Matavfallsinsamling i kommunerna är en förutsättning för att nationella etappmål om återvinning av näringsämnen och biogasproduktion ska kunna nås.
- Att **organisera insamling av förpackningar och tidningar**. I regeringsförklaringen har den nya regeringen sagt att kommunerna ska få ansvaret för insamlingen. Beslutet grundar sig på en nationell utredning om avfallshantering i Sverige.
- Att erbjuda **avfallshantering med rätt servicenivå**. I den nationella avfallsplanen och även i den nationella avfallsutredningen slås fast att insamlingen av avfall ska vara enkel för konsumenterna. Detta kan innebära att insamlingssystemen måste förändras, så att exempelvis avståndet till behållare och avlämningsplatser minskar.
- Att **minska avfallsmängderna** genom förebyggande av avfall och ökad återanvändning, exempelvis genom fortsatt utveckling av återvinningscentralerna. EU-regler har lett till att Naturvårdsverket har tagit fram ett program för förebyggande av avfall. Branschorganisationen Avfall Sverige har konstaterat att kommunerna har en nyckelroll som motor i arbetet med förebyggande av avfall. Avfall Sveriges vision är "Det finns inget avfall".
- Att **öka återvinningen**. I den nationella avfallsplanen finns mål om ökad materialåtervinning och nyligen har också återvinningsmålen för förpackningar och tidningar höjts. Insamlingssystemens utformning i kommunerna och aktivt arbete med information om avfallshantering är avgörande för att nå önskat resultat.
- Att bedriva en **aktiv avfallsplanering** i linje med samhällets mål om hållbar utveckling och att tillskapa resurser för genomförande av avfallsplanerna. Kommunala avfallsplaner ska enligt avfallsförordningen i Miljöbalken ses över vart fjärde år och uppdateras vid behov.
- Att fortsätta utvecklingen av **kvalitet och effektivitet** inom den kommunala avfallsverksamheten, såväl egen som upphandlad. Här kan exempelvis tömningsregistrering och uppföljning av avtal,

sorteringsresultat m.m. vara viktiga verktyg. En effektiv och väl fungerande verksamhet är en förutsättning för att klara av de utmaningar som avfallshanteringen står inför.

Regional samverkan ger stora fördelar

Ett formaliserat samarbete mellan kommunerna med tillgång till en personellt större organisation, ett större befolkningsunderlag och gemensamma resurser kan ge många fördelar och synergieffekter, exempelvis:

- Kommunerna kan på ett naturligt sätt arbeta med en **gemensam avfallsplan istället för flera separata**. Även avfallsföreskrifter, avfallstaxa och informationsmaterial tas fram gemensamt.
- Kommunerna får **nytta av förbundets samlade avfallskompetens**. Detta underlättar erfarenhetsutbyte och ger möjlighet för medarbetare till fördjupning inom olika områden. Med en gemensam organisation får kommunerna också lättare att **tillgodose framtida kompetensbehov** genom att attrahera och behålla personal.
- Införande av **insamlingssystem för matavfall** och andra förändringar av insamlingssystemet kan ske samordnat för alla kommunerna med samma organisation, information och teknik.
- Kommunerna får tillgång till en **gemensam infrastruktur**. Det ger möjlighet att utveckla verksamheten på anläggningarna så att resurser kan frigöras för att skapa en enhetlig och modern standard på exempelvis återvinningscentralerna. Ett kommunalförbund möjliggör nyttjande av varandras anläggningar och fordon utan upphandling.
- Samordningsvinster i den operativa verksamheten skapas genom exempelvis **gemensam arbetsledning, samlad vikariehantering och gemensamma reservfordon** för insamling av avfall.
- **Bättre logistik** vid insamling av avfall. Exempelvis behöver insamlingsfordon som hämtar avfall på landsbygden inte vänta vid kommungränsen. Med en gemensam organisation skapas **större underlag för investeringar i ny teknik**, t.ex. botten tömmande behållare eller speciellt anpassade fordon.
- Möjligheter att agera som en **starkare aktör vid upphandlingar**. Upphandlingskompetensen kan utvecklas och den samlade volymen i varje upphandling ökar, vilket gör det mer attraktivt för leverantörer att lämna anbud med bättre priser som följd.
- Samlade resurser inom administration och kundtjänst ger **ökad tillgänglighet och service till invånarna**. Kundtjänst kan exempelvis ha bättre öppettider och sårbarheten minskar. Informationsarbetet kan ske samordnat i alla kommunerna.

Sammantaget är erfarenheterna att kommuner i samverkan har hög kompetens, en aktiv avfallsplanering och väl utvecklad avfallshantering med bra insamlingsresultat till rimliga kostnader.